...ПЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 200 (6129), ОКТЯБРИИН 4 СРЕДА 1950 он

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

Сэн 20 мүнгэн.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэдээ, манай арад болбол өөрынгөө инаг Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлаха байна.

„ПРАВДА“

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар 1950 оной декабрийн 17-до Российска Федерациин ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд зарлагдаба. Энэ үдэр мүн Украинска ССР-эй ба Белорусска ССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд болохо байна.

Ажалшадай депутадуудай Советүүд болбол СССР-эй политическэ үндэһэ һуури мүн.

«...**Советүүд,** —гэжэ нүхэр Сталин һургана, — **олониитын өөһэдынь ШУУД СЭХЭ организацинууд мүн, тодорхойлон хэлэбэл олониитын ЭГЭЭЛ ДЕМОКРАТИЧЕСКА ба, тиимэ болохоорһоо, эгээл нэрэ хүндэтэй организацинууд мүн, шэнэ гүрэниие байгуулгада ба тэрэниие хүтэлбэрилгэдэ эдэтэй хабаадалгые эгээл ехээр хүнгэдхэдэг ба олониитын революционно эршэ зоригые, үүсхэлые, творческо шадабариие эгээл ехээр дэлгэрүүлдэг организаци мүн...».**

Манай ороной ажабайдалда Советүүд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Ленин—Сталинай хүтэлбэри доро манай ороной коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байһан мүнөө үедэ тэдэнэй үүргэ улам ехэ байна. Советүүдэй хүдэлмэридэ коммунизм байгуулагша олон олон миллион ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэл хадаа гүрэнэй засагай органууд болоһон Советүүдэй хүсэнэй шаргадашагүй булаг мүн.

Нютагай Советүүдтэ һунгаһан һүүлэй һунгалтануудһаа хойшо гурбан жэлшье үнгэрөөгүй. Зүгөөр энэ богонихон болзор соо советскэ арад ямар агуу ехэ амжалтануудые түйлаа гээшэб! Советскэ Союзай хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, интеллигенци хадаа манай Эхэ ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ гайхамшагта ехэ программые бэелүүлхын түлөө тон ехэ зоригжолтойгоор ажаллажа байна. 1946 оной февралиин 9-дэ һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай тааралһан асари ехэ программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ большевистскэ парти бүхы советскэ арадые бодхоогоо. Тиин советскэ хүнүүдэй ажалай хүсэлэл оролдолгонь гайхамшагта аша үрэнүүдые асараа. Дайнай хойто тээхи Сталинска табанжэлые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй эсэстэ манай орон болбол промышленностиие ба хүдөө ажахые саашадань дэбжүүлхэ, социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бүхэжүүлхэ замаар, коммунизм тээшэ замаар урагшаа шэнэ ехэ алхам хэбэ.

Социалистическэ байгуулалтын бүхы участогууд дээрэ советскэ арадай түйлаһан гайхамшагта амжалтанууд нютагай Советүүдэй, тэдэнэй депутадуудай уражалтэ хүдэлмэритэй таһаршагүй холбоотой юм. 1947 оной декабрьда нютагай Советүүдтэ һунгагдаһан олон зуун мянган түрүү хүнүүд манай промышленностиин, хүдөө ажахын, наукын ба культурын шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэлдэ олониитые һайнаар эмхидхэгшэд байһанаа харуулаа. Советүүдэй депутадууд болбол партиин ба советскэ засагай политикые зүбөөр ойлгодог ба тэрэниие ажабайдалда бэелүүлжэ шададаг байһанаа өөһэдынгөө практическа хүдэлмэреэр харуулаа.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха мүнөөнэй һунгалтанууд хадаа манай ороной ажабайдалда ехэ событи болохо байна. Энэ жэлэй мартын 12-то СССР-эй Верховно Советтэ һунгаһан һунгалтануудай үдэрһөө хойшо оройдоол нэгэ хэды һара үнгэрөө. Тэдэ һунгалтанууд хадаа советскэ обществын морально-политическа нэгэдэлые, манай ороной арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае эли тодоор харуулаа, советскэ социалистическэ демократизмын агуу ехэ хүсые, Ленин—Сталинай партиин хэрэгтэ советскэ хүнүүдэй хизааргүй үнэн сэхэ байһаниие гэршэлэн харуулаа. Городуудай ба тосхонуудай ажалшад һунгалтануудта эбтэйгээр ба эдэбхитэйгээр хандажа, коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар голосоволжо, коммунистическэ партиие тойрон, арадуудай агуу ехэ вождь нүхэр Сталиниие тойрон ниитаар жагсаһанаа харуулаа.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха мүнөөнэй һунгалтанууд советскэ демократиин шэнэ илалта асарха байна. Советскэ демократи болбол газарһаа тэнгэриин илгардагта адляар, буржуазна демократиһаа илгарна. Буржуазна демократи хадаа капиталай засагые ба арад ниитын дарлалтые халхалха халхабша мүн. Советскэ социалистическэ демократи хадаа бодото арадай демократи мүн.

Сталинска Конституци болбол нюуса голосованяар хэгдэхэ, бүгэдэниитын, сэхэ ба тэгшэ һунгуулиин эрхэ хангана. Манай Конституци — дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституци мүн.

Гүрэнэй засагай органуудта һунгаха һунгалтануудые советскэ арад өөрынгөө түрэл, шухала хэрэг гэжэ тоолоно. Һунгуулиин кампанида манайда олон арбаад миллион хүнүүд хабаадана.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха мүнөөнэй һунгалтануудта бэлэдхэл эхилбэ, энэ бэлэдхэл хадаа Волга дээрэ Куйбышевска ба Сталинградска гидроэлектростанцинуудай, главна Туркменскэ каналай, Днепр дээрэ Каховско гидроэлектростанциин, Урда-Украинска ба Хойто-Крымэй каналнуудай барилга тухай советскэ правительствын түүхэтэ тогтоолнуудаар манай ороной бүхы ажалшадай гүнзэгы ехээр һонирхожо байһан үдэрнүүдтэ эхилбэ. Эдэ тогтоолнуудые советскэ хүнүүд социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалай ургаһанай шэнэ гэршэ, арадай тэнюун байдал тухай, социалистическэ нацануудай бададралта тухай сталинска шэнэ анхарал оролдолго гэжэ харанэ. Советскэ хүнүүдэй сэзжэ зүрхэниинь большевистскэ партида, советскэ правительствода, СССР-эй арадуудай агуу ехэ вождь — нүхэр Сталинда гүнзэгы ехэ инаглалаар ба баяр баясхалангаар халима дүүрэн байна.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд — ехэ ба харюусалгатай политическэ кампани мүн. Һунгалтануудта бэлэдхэл болбол хаа хаанагүй саг болзортоо ба эмхитэйгээр эхилхэ ёһотой. Партийна организацинууд болбол урданай һунгуулиин кампанинуудай тон баян дүй дүршэлые ашаглажа, бүхы хүн зоной дунда агитационно-ниитын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, олониитын политическэ эдэбхиие саашадань дэбжүүлхэ ябадал хангаха ёһотой. Һунгуулиин кампаниин бүхы бэлэдхэлые ба үнгэргэлгые эмхидхэхэдээ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлгын тэмдэг доро, нютагай Советүүдэй ажал-ябуулгын саашадаа һайжархын, ажахын ба культурна байгуулалтада тэрэнэй үүргын дээшэлхын тэмдэг доро тус кампаниин үнгэрхөөр эмхидхэхэ шухала.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудые бэлэдхэлгэ ба үнгэргэлгэ хадаа промышленностиин ба хүдөө ажахын саашанхи амжалтануудай түлөө социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ дэбжэлтээр тэмдэглэгдэхэ ёһотой.

Манай орон болбол Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин 33-дахи жэлэй ойе угтахаяа байна. Советскэ хүнүүд хадаа бүгэдэарадай һайндэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхэ патриотическа хүсэлэнгөөр дүүрэн байна. Жэлэй түсэбые ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн лозунг доро заводууд ба фабриканууд дээгүүр социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Олон предприятинууд үйлэдбэриингөө жэлэй түсэбые дүүргээд, 1951 оной түсэбөөр продукци гаргажа байна. Социалистическэ хүдөө ажахын ажалшад шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ. Колхозууд ба совхозууд гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Таряа бэлэдхэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн хизаарнуудай ба областьнуудай тоо үдэрһөө үдэртэ ургана. Нютаг бүхэндэ колхозно таряашад болбол Поволжьедо, Дунда Азида, Украинада ба Крымдэ баригдаха агуу ехэ гидротехническэ барилгануудта эдэбхитэй ажалай хабаадалга гаргаха халуун хүсэлэнтэй байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэдээ, манай арад болбол өөрынгөө инаг Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлаха байна. Болохо һунгалтануудта советскэ арад өөрынгөө эбдэршэгүй морально-политическэ нэгэдэлые, алдарта большевистскэ партида, коммунизмын агуу ехэ зохёон байгуулагша — нүхэр Сталинда инаг дуратай ба үнэн сэхэ байһанаа дахин харуулха байна.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые баталха тухай

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Советэй Президиумэй **тогтоохонь:** «РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые» баталха.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.
РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь П. БАХМУРОВ.

Москва, 1950 оной октябриин 2.

РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай

ДҮРИМ

I БҮЛЭГ

Һунгуулиин системэ

Статья 1. РСФСР-эй Конституциин 138-дахи статьягай ёһоор, ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Советүүдтэ, автономно областьнууд ба национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ депутадуудые һунгалга бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхын үндэһэ баримталан, нюуса ёһоор голосовалагдажа, һунгагшадаар хэгдэхэ.

Статья 2. РСФСР-эй Конституциин 139-дэхи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгалга бүгэдэниитын байха гэбэл: ухаа муутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бусад, РСФСР-эй 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд болбол расын ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгые хамаархангүйгөөр, депутадуудые һунгаха ябадалда хабаадалсаха ба ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 3. РСФСР-эй Конституциин 140-дэхи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгалга тэгшэ байха гэбэл: гражданин бүхэн нэгэ голостой байха; бүхы гражданинууд тэгшэ эрхые үндэһэ болгожо һунгалтануудта хабаадаха.

Статья 4. РСФСР-эй Конституциин 141-дэхи статьягай ёһоор, эхэнэрнүүд болбол эрэшүүлтэй нэгэн адляар һунгалтануудта хабаадаха ба һунгагдаха байна.

Статья 5. РСФСР-эй Конституциин 142-дохи статьягай ёһоор, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэнүүдтэ байһан гражданинууд бүхы гражданинуудтай нэгэн адляар һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 6. РСФСР-эй Конституциин 143-дахи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгаха һунгалтанууд сэхэ хэгдэхэ гэбэл: ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Советүүдтэ, автономно областьнууд, национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд сэхэ һунгаха гуримаар гражданинуудаар шууд хэгдэхэ.

Статья 7. РСФСР-эй Конституциин 144-дэхи статьягай ёһоор, РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ депутадуудые һунгаха голосовалалга нюуса байха.

Статья 8. РСФСР-эй Конституциин 18-дахи статьягай ёһоор, РСФСР-эй территори дээрэ, бусад бүхы союзна республикануудай гражданинууд РСФСР-эй гражданинуудтал адляар, РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 9. РСФСР-эй территори дээрэ һуужа байбашье, СССР-эй гражданинууд бэшэ, харин хариин гүрэнүүдэй гражданствода гү, али албатан байһан нюурнууд РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта хабаадахагүй ба һунгагдаха эрхэгүй.

Статья 10. РСФСР-эй Конституциин 145-дахи статьягай ёһоор, РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд һунгуулиин округуудта хэгдэхэ.

Ажалшадай депутадуудай тус Советтэ һунгалта хэхэ һунгуулиин округ бүхэнһөө нэгэ депутат һунгагдаха.

Статья 11. Автономно республикануудтахи ажалшадай депутадуудай Советтэ һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ гурим хадаа тус тус автономно республикын ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримөөр тодорхойлогдохо байна.

Статья 12. РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай холбоотой гаргашанууд гүрэнэй зөөреэр хэгдэхэ.

II БҮЛЭГ

Һунгагшадай списогүүд

Статья 13. Списогүүдые зохёохо үедэ тус Советэй территори дээрэ (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) һуужа байһан ба һунгалтын эрхэтэй, тиигээд һунгалтын болохо үдэр 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгагшадай списогүүдтэ оруулагдаха.

Статья 14. Һунгагшадай хэниишье хадаа һунгагшадай нэгэнһээ үлүү списогтэ оруулагдажа болохогүй.

Статья 15. Һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд болбол тэрэ сүүдэй шиидхэбэри дотор һунгуулиин эрхэ хаһахаар тогтоогдоһон бүхы болзорой турша соо, мүн ухаа муутай гэжэ хуулиин ёһоор тодорхойлогдоһон нюурнууд һунгагшадай списогүүдтэ оруулагдахагүй.

Статья 16. Һунгагшадай списогүүд болбол городуудта ажалшадай депутадуудай городской Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районууд боложо хубаагдаһан городуудта — районно Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, поселогуудта — поселково Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта — ажалшадай депутадуудай сельскэ (станица, деревни, хутор, аул) Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр зохёогдохо.

Статья 17. Сэрэгэй частьнуудта ба сэрэгэй соединенинүүдтэ байһан һунгагшадай списогүүд командирай гар табилгатайгаар зохёогдохо, Бэшэ бусад сэрэгэй алба хэгшэд хадаа байдаг байдаг газартаа ажалшадай депутадуудай тэндэхи гүйсэдхэхэ комитедүүдээр һунгагшадай списогүүдтэ оруулагдаха юм.

Статья 18. Ажалшадай депутадуудай бүхы Советүүдтэ һунгалта хэхэдэ адли байха һунгагшадай списогүүд тус тус һунгуулиин участогуудта, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор, алфавидай гуримаар зохёогдожо, тэрээн дээрэнь һунгагшын нэрэ, фамили, обог, наһа ба һуужа байгаа газарыень, мүн баһа ажалшадай депутадуудай хаанахи Советтэ һунгалта хэхэ һунгуулиин округуудай номернуудые зааха. Һунгагшадай списогүүд ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын ба секретариин гар табилгатай байха.

Статья 19. Ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгалтануудай болохоһоо 30 хоног урид һунгагшадай списогүүдые бүгэдэниитын харахын тулада үлгэхэ гү, али һунгагшадаа энэ списогүүдтэй танилсуулха аргые Советэй гү, али һунгуулиин участогай гэр байшан соо хангаха.

Статья 20. Һунгагшадай списогүүдэй эхэнь ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедтэ, сэрэгэй частьда гү, али сэрэгэй соединенидэ тус бүридөө хадагалагдаха.

Статья 21. Һунгагшадай списогэй тунхаглагдаһан саг ба һунгалтын үдэр хоёрой хоорондохи турша соо өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн һунгагшадта ажалшадай депутадуудай Советүүдэй эндэхи гүйсэдхэхэ комитет болбол РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй тогтооһон формоор, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ» үгэхэ ба һунгагшадайнгаа список дээрэ — «гараа» гэжэ тэмдэглэхэ. Һунгагша болбол шэнэ газарта (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) ошоод байхадаа, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэ», мүн тэрэшэлэн нюурайнгаа үнэмшэлгые харуулаад, һунгагшадай списогтэ оруулагдаха.

Статья 22. Һунгагшадай списогтэ гараһан (списогтэ оруулагдаагүй, списогһээ гаргагдаһан, нэрэ, фамили, обогуудые буруу бэшэһэн, һунгуулиингаа эрхые хаһагдаһан хүнүүдые списогтэ буруугаар оруулһан) буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэнүүд тус список тунхаглаһан ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедтэ үгтэхэ ёһотой. тэрэнь һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэ бүхэниие гурбан үдэрэй болзорһоо оройтонгүй хаража үзэхэ уялгатай.

Статья 23. Ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгагшадай списогтэхи буруу зүйл тухай мэдүүлгые хаража үзөөд, нэгэн гэбэл һунгагшадай списогтэ зохихо заһабари оруулха, үгышьеһаа тэрэнэй мэдүүлгые хангаагүй орхиһон шалтагаанууд тухайгаа мэдүүлгэ баригшада бэшэмэл справка үгэхэ уялгатай.

Статья 24. Мэдүүлэгшэ болбол һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай асуудал тушаа ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй гаргаһан шиидхэбэриие зүбшөөгөөгүй һаа арадай сүүдтэ гомодол барижа болохо, тэрэнь мэдүүлгэ баригшые ба Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түлөөлэгшые дуудажа, тус гомодолые гурбан хоногой болзорһоо оройтонгүйгөөр сүүдэй нэмэл заседани дээрэ хаража үзэхэ ба өөрынгөө гаргаһан шиидхэбэриие мэдүүлгэ баригшада, Советэй гүйсэдхэхэ комитедтэ дары сагаа мэдээсэхэ уялгатай. Арадай сүүдэй гаргаһан шиидхэбэри эсэслэн дүүргэгдэхэ.

III БҮЛЭГ

Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Советүүдтэ ба автономно областьнуудай ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд ба һунгуулиин комиссинууд

Статья 25. Ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Советүүдтэ һунгаха һунгуулиин округуудые ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Советүүдэй тус тус гүйсэдхэхэ комитедүүд бии болгохо юм.

Һунгуулиин округууд РСФСР-эй Конституциин 145-дахи статьягай ёһоор иимэнүүд нормотойгоор бии болгогдохо гэбэл:

а) ажалшадай депутадуудай хизаарай Советүүдтэ һунгаха һунгалтын талаар:

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, районно (Улан-Удэ городто), сельскэ, сомонуудай ба поселково Советүүдтэ һунгалтануудые үнгэргэхэ тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **тогтоохонь:**

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, районно (Улан-Удэ городто), сельскэ, сомонуудай ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудые 1950 оной декабриин 17-ной воскресеньедэ зарлаха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Советүүдэй Байшан. 1950 оной октябриин 3.

РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай

ДҮРИМ

(Үргэлжэлэл).

1 миллион 500 мянгаһаа үлүү хүн зонтой хизаарнуудта — 15 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

б) ажалшадай депутадуудай областной Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын талаар:

500 мянгаһаа 900 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта — 8 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ; 500 мянгаһаа 900 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта һунгуулиин 70 округууд бии болгогдохо.

900 мянгаһаа 1 миллион хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта — 10 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

1 миллионһоо 1 миллион 500 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта—11 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

1 миллион 500 мянгаһаа 1 миллион 900 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта—12 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

1 миллион 900 мянгаһаа 2 миллион 100 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта—13 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

2 миллион 100 мянгаһаа 2 миллион 500 мянган хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта — 14 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

2 миллион 500 мянгаһаа 3 миллион 500 мянга хүрэтэр хүн зонтой областьнуудта — 15 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

3 миллион 500 мянга ба дээшэ хүн зонтой областьнуудта — 30 мянган хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

в) автономно областьнуудай ажалшадай депутадуудай сбластной Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын талаар:

150 мянга хүрэтэр хүн зонтой автономно областьнуудта — 1500 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ;

150 мянгаһаа дээшэ хүн зонтой автономно областьнуудта — 3000 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ.

Статья 26. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округуудай списогууд ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр һунгалтануудай болоорһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 27. Хизаар, область бүхэндэ ажалшадай депутадуудай, хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгуулиин хизаарай, областной һунгуулиин өөһэдынь комисси бии болгогдохо юм.

Хизаарай, областной һунгуулиин комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, мүн тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудта таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 28. Хизаарай, областной һунгуулиин комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 8—10 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтын болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр баталагдаха.

Статья 29. һунгуулиин хизаарай, областной комисси болбол:

а) һунгалтанууд тухай энэ Дүримые ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгангүй гүйсэдхэхэ ябадалые хизаар, областиингоо территори дээрэ хаража байха:

б) һунгуулиин комиссинуудай буруу ябуулгын тухай ороһон гомодолнуудые хаража үзэхэ ба тэдэ гомодолнууд тушаа эсэсэй шиидхэбэри гаргаха;

в) ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгуулиин бюллетеньнүүдые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формоор бэлдэхэ:

г) ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацилха;

д) һунгалтануудай хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэхэ.

Статья 30. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси байгуулагдаха.

һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинуудһаа ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудта таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 31. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси болбол түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 4—6 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 50 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха.

Статья 32. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси болбол:

а) РСФСР-эй Конституцийн ба һунгалтанууд тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацилна;

б) тогтоогдоһон формотой һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангана;

в) округ дотороо һунгалтануудай результадуудые гаргана;

г) округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Хизаарай, Областной комиссинуудта хүргэнэ;

д) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгэ үгэнэ;

е) хэрэг хүтэлбэрээ ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной тус Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагалхаар тушаажа үгэнэ.

IV БҮЛЭГ

Национальна округуудай ажалшадай депутадуудай окружной Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд ба һунгуулиин комиссинууд

Статья 33. Национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округуудые ажалшадай депутадуудай окружной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүд бии болгохо юм.

һунгуулиин округууд болбол РСФСР-эй Конституцийн 145-дахи статьягай ёһоор, иимэнүүд нормотойгоор бии болгогдохо гэбэл:

40 мянгаһаа дээшэ хүн зонтой национальна округта — 1000 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье һунгуулиин 65 округһоо дээшэ бэшэ байха, 40 мянга хүрэтэр хүн зонтой национальна округта һунгуулиин 40 округууд бии болгогдохо.

Статья 34. Национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округуудай списогууд һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай окружной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр тунхаглагдаха юм.

Статья 35. Национальна округ бүхэндэ национальна округой ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси бии болгогдоно.

һунгуулиин Окружной (национальна округуудтахи) комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудта таряашадай, совхозуудта— совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 36. һунгуулиин Окружной (национальна округуудтахи) комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 4—6 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха.

Статья 37. һунгуулиин Окружной (национальна округой) комисси болбол:

а) һунгалтанууд тухай энэ Дүримые ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгангүй гүйсэдхэхэ ябадалые округойнгоо территори дээрэ хаража байха;

б) ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин комиссинуудай буруу ябуулгын тухай ороһон гомодолнуудые хаража үзэхэ;

в) ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин бюллетеньнүүдые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор бэлдэхэ;

г) ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацилха;

д) һунгалтануудай хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай окружной Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэнэ.

Статья 38. Национальна округой ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси байгуулагдана.

һунгуулиин Окружной (һунгуулиин округой) комисси болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинууд ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудта таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 39. Ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной (һунгуулиин округой) комисси болбол түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 2 — 4 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 50 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай окружной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедээр баталагдана.

Статья 40. Ажалшадай депутадуудай окружной Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной (һунгуулиин округой) комисси болбол:

а) РСФСР-эй Конституцийн ба һунгалтанууд тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацилна;

б) тогтоогдоһон формын ёһоор хэгдэһэн, һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангана;

в) һунгуулиин округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадуудые гаргана;

г) округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Окружной (национальна округой) комиссида хүргэнэ;

д) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгэ үгэнэ;

е) хэрэг хүтэлбэрээ ажалшадай депутадуудай окружной тус Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагалхаар тушаажа үгэнэ.

V БҮЛЭГ

Ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин округууд ба һунгуулиин комиссинууд

Статья 41. Ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд болбол ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр бии болгогдоно.

һунгуулиин округууд хадаа РСФСР-эй Конституцийн 145-дахи статьягай ёһоор, иимэ нормотойгоор байгуулагдаха юм гэбэл:

25 мянгаһаа дээшэ хүн зонтой райондо—1000 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье 60 округһоо дээшэ бэшэ байха, 25 мянга хүрэтэр хүн зонтой райондо һунгуулиин 25 округууд бии болгогдоно.

Статья 42. Ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин округуудай списогууд һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 43. Район бүхэндэ ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Районно комисси бии болгогдохо юм.

һунгуулиин Районно комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 44. һунгуулиин Районно комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 4—6 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдана.

Статья 45. һунгуулиин Районно комисси болбол:

а) һунгалтанууд тухай энэ Дүримые ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгангүй гүйсэдхэхэ ябадалые районойнгоо территори дээрэ хаража байха;

б) ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин комиссинуудай буруу ябуулгын тухай ороһон гомодолнуудые хаража үзэхэ;

в) һунгагшадай списогүүдэй саг болзор соогоо зохёогдожо, бүгэдэнийтын анхаралда хүргэгдэхын хойноһоо хаража байха;

г) һунгуулиин участогуудые ажалшадай депутадуудай зохихо Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй саг соонь байгуулхын хойноһоо хаража байха;

д) ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин бюллетеньнүүдые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор бэлдэхэ;

е) ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацилха;

ж) һунгалтануудай хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай районно Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэхэ.

Статья 46. Ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси байгуулагдана.

һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 47. Ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 2 — 4 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 50 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедээр баталагдана.

Статья 48. Ажалшадай депутадуудай районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси болбол:

а) РСФСР-эй Конституцийн ба һунгалтанууд тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацилна;

б) тогтоогдоһон формын ёһоор хэгдэһэн, һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангана;

в) округ дотороо һунгалтануудай результадуудые гаргана;

г) округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Районно комиссида хүргэнэ;

д) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгэ үгэнэ;

е) хэрэг хүтэлбэрээ ажалшадай депутадуудай тэндэхи районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагалхаар тушаан үгэнэ.

VI БҮЛЭГ

Ажалшадай депутадуудай городской ба городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд ба һунгуулиин комиссинууд

Статья 49. Ажалшадай депутадуудай городской ба городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд болбол ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдэй тус тус гүйсэдхэхэ комитедүүдээр бии болгогдохо байна.

һунгуулиин округууд РСФСР-эй Конституцийн 145-дахи статьягай ёһоор, иимэнүүд нормотойгоор бии болгогдоно гэбэл:

12 мянгаһаа 100 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта 350 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье 250 округһоо дээшэ бэшэ байха; 12 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта һунгуулиин 35 округууд бии болгогдоно;

100 мянгаһаа 150 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта —400 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье 300-һаа дээшэ бэшэ округууд байха;

150 мянгаһаа 250 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта —500 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ байха, гэбэшье 400 округһоо дээшэ бэшэ;

250 мянгаһаа 350 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта 600 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье 500 округһоо дээшэ бэшэ байха;

350 мянгаһаа 500 мянга хүрэтэр хүн зонтой городуудта —700 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ, гэбэшье 600 округһоо дээшэ бэшэ байха;

500 мянга ба дээшэ хүн зонтой городуудта —900 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ байха, гэбэшье 700 округһоо дээшэ бэшэ;

Москва ба Ленинград городуудта 3000 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ байха.

20 мянгаһаа дээшэ хүн зонтой городской районуудта — 500 хүн бүхэндэ һунгуулиин нэгэ округ бии болгогдоно, гэбэшье һунгуулиин 250-һаа дээшэ бэшэ округ байха; 20 мянган хүрэтэр хүн зонтой городской районуудта — һунгуулиин 35 округууд бии болгогдоно.

Статья 50. Ажалшадай депутадуудай городской ба городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округуудай списогууд һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 51. Город ба город соохи район бүхэндэ ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Городской, Районно комиссинууд тус тустаа бии болгогдоно.

һунгуулиин Городской, городуудтахи Районно комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 52. һунгуулиин Городской, городуудтахи Районно комиссинууд түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 6—10 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй: һунгуулиин Городской комиссинууд республиканска мэдэлэй городуудта — РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр, хизаарай ба областной мэдэлэй городуудта —ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районно мэдэлэй городуудта — ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, һунгуулиин городуудтахи Районно комиссинууд — ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха байна.

Статья 53. Городской, городуудтахи Районно һунгуулиин комисси болбол:

а) һунгалтануул тухай энэ Дүримые ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгангүй гүйсэдхэхэ ябадалые городой, районой территори дээрэ хаража байха;

б) ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин комиссинуудай буруу ябуулгын тухай гомодолнуудые хаража үзэхэ;

в) һунгагшадай списогүүдые болзор соонь зохёохо ба бүгэдэнийтын анхаралда хүргэхэ ябадалые хаража байха;

г) ажалшадай депутадуудай тус Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зүгһөө һунгуулиин участогуудые саг соонь бии болгохын хойноһоо хаража байха;

д) ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин бюллетеньнүүдые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор бэлдэхэ;

е) ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацилна;

ж) һунгалтанууд тухай хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэнэ.

Статья 54. Ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси бии болгогдоно.

һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта — совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 55. Ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 2—4 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 5[...] хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха ёһотой.

Статья 56. Ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси болбол:

а) РСФСР-эй Конституци[...]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануud тухай

ДҮРИМ

(Үргэлжэлэл)

галтануud тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацилна;

б) тогтоогдоһон формоор хэгдэхэ һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангана;

в) округ дотороо һунгалтануудай результадуудые гаргана;

г) округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Городской, городуудтахи Районно комиссида хүргэнэ;

д) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгые барюулна;

е) хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно тус тус Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагалхаар тушаан үгэнэ.

VII БҮЛЭГ

Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд ба һунгуулиин комиссинууд

Статья 57. Ажалшадай депутадуудай сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округууд ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково тус тус Соведүүдээр бии болгогдохо юм.

Һунгуулиин округууд болбол Конституциин 145-дахи статьягай ёһоор, иимэнүүд нормотойгоор бии болгогдохо юм гэбэл:

1000-һаа дээшэ хүн зонтой сельскэ Соведүүдэй ба поселогуудай территори дээрэ—100 хүн бүхэндэ нэгэ һунгуулиин округ байха, гэхэтэ 35 округһоо дээшэ бэшэ; 1000 хүрэтэр хүн зонтой сельскэ Соведүүдтэ ба поселогуудта 9 округ бии болгогдоно.

Статья 58. Ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин округуудай списогүүд ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр һунгалтануудай болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 59. Сельскэ Совет, посёлок бүхэндэ ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгаха һунгуулиин Сельскэ, Поселково комиссинууд тус тустаа бии болгогдохо юм.

Һунгуулиин Сельскэ, Поселково комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна общественнуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай общественнуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 60. Һунгуулиин Сельскэ, Поселково комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 2—4 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтын болохоһоо урид 55 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха.

Статья 61. Һунгуулиин Сельскэ, Поселково комисси болбол:

а) һунгалтануud тухай энэ Дүримэй ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгагүй гүйсэдхэхэ ябадалые сельскэ Соведэй, поселогой территори дээрэ хаража байха;

б) ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгалта хэхэ һунгуулиин комиссинуудай хүдэлмэри ябуулгын тухай ороһон гомодолнуудые хаража үзэхэ;

в) ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгаха һунгуулиин бюллетеньнүүдые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формоор бэлдэхэ ба һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангаха;

г) ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацилха;

д) һунгалтануудай хэрэг хүтэлбэриие ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэхэ.

Статья 62. Ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси байгуулагдана.

Һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна общественнуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай общественнуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 63. Ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, секретарь ба комиссиин нэгэ гэшүүнтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтануудай болохоһоо урид 50 хоногһоо оройтонгүй ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведээр баталагдаха.

Статья 64. Ажалшадай депутадуудай сельскэ, посёлково Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комисси болбол:

а) РСФСР-эй Конституциин ба һунгалтануud тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацилха;

б) округ дотороо һунгалтануудай результадуудые гаргаха;

в) округ дотороо болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Сельскэ, Поселково комиссида хүргэхэ;

г) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгэ үгэхэ;

д) хэрэг хүтэлбэреэ ажалшадай депутадуудай сельскэ, посёлково тус тус Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагаламжада тушааха.

VIII БҮЛЭГ

Һунгуулиин участогууд ба һунгуулиин Участково комиссинууд

Статья 65. Һунгуулиин бюллетеньнүүдые тушаажа абахын ба голосуудые тоолохын тулада городуud, посёлогууд ба сельскэ Соведүүдэй территори болбол ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Соведүүдтэ, автономно областьнуудай, национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ ба посёлково Соведүүдтэ һунгалга хэхэдэ ниитэ байха һунгуулиин участогууд болгогдон хубаагдана.

Статья 66. Һунгуулиин участогуудые тогтоолго, һубариһан номернуудые олголго хадаа городуудта ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районно хубааритай городуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр хэгдэхэ.

Һунгуулиин участогуудые тогтоолго һунгалтын эхилхэһээ урид 60 хоногһоо оройтонгүй хэгдэхэ.

Статья 67. Городуудта, посёлогуудта, мүн тэрэшэлэн 2.000-һаа дээшэ һуурин зонтой тосхонуудта ба сельскэ Соведүүдэй территоринууд дээрэ һунгуулиин участогууд нэгэ һунгуулиин участогта 1.500—3.000 хүн хүртэхэ жэшээтэйгээр тогтоогдохо.

Статья 68. 2000 хүнһөө дээшэ бэшэ хүн зонтой сельскэ Соведэй территоринь һунгуулиин нэгэ участок болохо зэргэтэй 500-һаа дээшэ аад, зүгөөр 2000-һаа үлүү бэшэ хүн зонтой станица, деревни, аул бүхэндэ һунгуулиин тусгаар участок тогтоогдохо.

500-һаа доошо аад, 300-һаа үсөөн бэшэ хүн зонтой селени гү, али бүлэг селенинүүдтэ, мүн тэдэ селенинүүдһээ һунгуулиин участогай центр хүрэтэр 10 километрһээ холо байгаа һаань, һунгуулиин тусгаар участогууд тогтоогдожо болохо.

Статья 69. Диилэнхидээ жэжэ һуурин газарнуудтай холын хойто ба зүүн зүгэй районуудта 100-һаа доошо бэшэ хүн зонтой һунгуулиин участогуудые тогтоохоо болоно.

Хойто зүгэй национальна округуудта, мүн тэрэшэлэн хадын ба нүүдэл байдалтай районуудта 100-һаа доошо аад, зүгөөр 50-һаа үсөөн бэшэ хүн зонтой һунгуулиин участогуудые тогтоохоо болоно.

Статья 70. Сэрэгэй частьнууд ба сэрэгэй соединенинүүд 50-һаа үсөөн бэшэ аад, 3.000-һаа дээшэ бэшэ һунгагшадтай һунгуулиин тусгаар участогууд болоно.

Статья 71. 50-һаа доошо бэшэ һунгагшадтай больницануудай, нарайлалгын гэрнүүдэй, санаторинуудай, инвалидуудай гэрнүүдэй дэргэдэ һунгуулиин тусгаар участогууд тогтоогдохо.

Хэдэн корпусуудтай больницануудта, тэдэнэй нэжээд бүхэндэнь 50-һаа доошо бэшэ һунгагшадтай байгаа хадань, тус тус корпусуудай дэргэдэ һунгуулиин участогууд тогтоогдожо болохо.

Статья 72. Һунгалтын үдэр тамаралгада ябажа байһан 25-һаа үсөөн бэшэ һунгагшадтай суднонууд болбол тус суднын бэшэгдэһэн нютагай һунгуулиин округто багтажа, һунгуулиин тусгаар участок боложо болохо.

Статья 73. Һунгалтын үдэр замда ябаһан холын аян замай пассажирска поезднуудта, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэтэй» һунгагшадһаа бюллетеньнүүдые тушаан абахын тула һунгуулиин участогууд тогтоогдоно.

Статья 74. Һунгуулиин участок бүхэндэ ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдтэ, автономно областьнуудай, национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгахада ниитэ байха һунгуулиин Участково комисси бии болгогдоно.

Һунгуулиин Участково комиссинууд болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партийна организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна общественнуудһаа болон бусад общественнэ организацинууд ба ажалшадай общественнуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд ба тосхонуудтахи таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ юм.

Статья 75. Һунгуулиин Участково комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 4—8 гэшүүдтэйгээр, харин 300-һаа үсөөн хүн зонтой һунгуулиин участогуудта түрүүлэгшэ, секретарь ба 1—3 гэшүүдтэйгээр бии болгогдожо, һунгалтын болохоһоо урид 40 хоногһоо оройтонгүй городуудта—ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районно хубааритай городуудта — районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта — районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха.

Статья 76. Һунгуулиин Участково комисси болбол:

а) һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэнүүдые абажа, тэдэнээ список зохёоһон ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табиха;

б) һунгуулиингаа участогта һунгуулиин бюллетеньнүүдые тушаажа абаха;

в) ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведэй депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидат бүхэндэ үгтэһэн голосуудые тоолохо;

г) голосованиин протоколые һунгуулиин зохихо окружной комиссида хүргэхэ;

д) хэрэг хүтэлбэреэ ажалшадай депутадуудай районно гү, али городской Соведэй тус тус гүйсэдхэхэ комитедэй хадагаламжада тушаан үгэхэ.

IX БҮЛЭГ

Депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ гурим

Статья 77. РСФСР-эй Конституциин 146-дахи статьягай ёһоор, депутадуудта кандидадууд һунгуулиин округуудаар дэбжүүлэгдэнэ.

Ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Соведүүдтэ, автономно областьнуудай ба национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ депутадуудай кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхэ хадаа общественнэ организацинуудта ба ажалшадай общественнуудта, коммунистическэ партийна организацинуудта, профессиональна союзуудта, кооперативна организацинуудта, залуушуулай организацинуудта ба культурна общественнуудта үгтэн хангагдаха байна.

Статья 78. Депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхые общественнэ организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай центральна органууд ба мүн тэдэнэй республиканска, хизаарай, областной ба районуудай органууд, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй хамтын суглаанууд, колхозуудта ба тосхонуудта таряашадай, совхозуудта —совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хамтын суглаанууд бэелүүлхэ.

Статья 79. Ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат имагта тэрэл Соведтэ нэгэл округ соо баллотировалагдажа болохо.

Статья 80. Депутадуудта кандидадууд болбол тэдэниие депутадуудай кандидадуудта дэбжүүлһэн округ соогоо һунгуулиин Окружной, мүн Участково комиссинуудай гэшүүд байха ёһогүй.

Статья 81. Һунгалтануud хүрэтэр 30 хоногһоо оройтонгүй, ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной ба районно Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлһэн общественнэ бүхы организацинууд гү, али ажалшадай общественнууд хадаа депутадуудта кандидадуудые һунгуулиин зохихо Окружной комиссида регистрацида оруулха уялгатай.

Статья 82. Һунгалтануудай эхилхэһээ урид 20 хоногһоо оройтонгүй, ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй, городуудтахи районно Соведүүдэй, сельскэ ба посёлково Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлһэн общественнэ бүхы организацинууд гү, али ажалшадай общественнууд хадаа депутадуудта кандидадуудые һунгуулиин зохихо Окружной комиссида регистрацилуулха уялгатай.

Статья 83. Депутадта кандидадые дэбжүүлһэн общественнэ организаци гү, али ажалшадай общество хадаа кандидадые регистрацида оруулхын тула һунгуулиин зохихо Окружной комиссида иимэ документнүүдые хүргэхэ уялгатай гэбэл:

а) депутадта кандидадые дэбжүүлһэн суглаанай гү, али заседаниин президиумэй гэшүүдэй гар табилгатай, тэдэнэй һуудаг нютагынь заагаатай протокол; кандидадые дэбжүүлһэн организациин нэрэ, суглаанда гү, али заседанида хабаадагшадай тоо, газар ба сагынь, депутадта кандидадай фамили, нэрэ, обог, тэрээнэй наһан, һуудаг нютаг, партийность, хэдэг ажалынь протокол соо заагдаһан байха ёһотой;

б) депутадта кандидадые дэбжүүлһэн организациин зүгһөө тус һунгуулиин округ соо баллотировалагдахые зүбшөөжэ бэшэһэн тэрэ кандидадай мэдүүлгэ.

Статья 84. Һунгуулиин Окружной комисси хадаа РСФСР-эй Конституциин ба һунгалтануud тухай энэ Дүримэй эрилтэнүүдые сахижа, общественнэ организацинуудаар ба ажалшадай общественнуудаар дэбжүүлэгдэһэн депутадуудта бүхы кандидадуудые регистрацида абаха уялгатай.

Һунгуулиин Окружной комисси болбол РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формын ёһоор регистрацида абтаһан депутадта кандидат бүридэ протокол бэшэнэ. Регистрациин протоколой нэгэ экземплярынь һунгуулиин тус округ дотор баллотировалагдахые зүбшөөһэн тухай кандидадай мэдүүлгэтэй хамта тэрэ дары һунгуулиин Хизаарай, Областной, Окружной (национальна округой), Районно, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ гү, али Поселково комиссида эльгээгдэнэ.

Статья 85. Депутадта кандидадые ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, городуудтахи районно, сельскэ гү, али посёлково Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссиин зүгһөө регистрацида абахаһаа арсаад байгаа һаань, һунгуулиин тус тус Хизаарай, Областной, Окружной (национальна округой), Районно, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ гү, Поселково комиссида хоёр хоногой болзор соо гомодожо болохо байна, тиигээд тэрэнэй гаргаһан шиидхэбэринь эсэслэн дүүргэгдэдэг байха.

Статья 86. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной ба районно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэжэ регистрацида абтаһан кандидат бүриин нэрэ, фамили, обогынь, наһан, хэдэг ажал, партийность, мүн тэрэ кандидадые дэбжүүлһэн общественнэ организациин нэрэ хадаа һунгуулиин, зохихо Окружной комиссяар, һунгалтануудай болохоһоо урид 25 хоногһоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Ажалшадай депутадуудай городской, городуудтахи районно, сельскэ ба поселково Соведүүдэй депутадуудта дэбжүүлэгдэжэ һунгуулиин Окружной комиссинуудаар регистрацида абтаһан кандидадууд тухай мэдээнүүд һунгуулиин зохихо Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ ба Поселково комиссинуудаар һунгалтануудай болохоһоо урид 15 хоногһоо оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

Статья 87. Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудта дэбжүүлэгдэжэ регистрацида абтаһан бүхы кандидадууд һунгуулиин бюллетеньнүүд соо заабол оруулагдаха зэргэтэй.

Статья 88. Ажалшадай депутадуудай, хизаарай, областной, окружной, районно, городской, городуудтахи районно Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд, мүн тэрэшэлэн һунгуулиин Сельскэ ба Посёлково комиссинууд болбол һунгалтануудай болохоһоо урид 10 хоногһоо оройтонгүй һунгуулиин бюллетеньнүүдые һунгуулиин бүхы Участково комиссинуудта эльгээхэ уялгатай.

Статья 89. Һунгуулиин бюллетеньнүүд РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтооһон формоор, тус һунгуулиин округ соохи хүн зоной хэлэнүүд дээрэ ба бүхы һунгагшадые хангаха тоотойгоор хэблэгдэхэ ёһотой.

Статья 90. Һунгуулиин зохихо Окружной комиссида регистрацида абтаһан кандидадые дэбжүүлһэн организаци бүридэ ба мүн РСФСР-эй Конституциин 129-дэхи статьягай ёһоор, тэрэ кандидадайнгаа түлөө суглаан дээрэ, хэблэлдэ ба баһа ондоошье аргаар ямаршье һаадгүй агитаци хэхэ эрхэ РСФСР-эй гражданин бүридэ үгтэн хангагдаха байна.

X БҮЛЭГ

Һунгуулиин үдэр

Статья 91. Ажалшадай депутадуудай хизаарай ба областной Соведүүдтэ, автономно областьнууд ба национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, ажалшадай депутадуудай районно, городской, городуудтахи районно, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд бүхы РСФСР дотор нэгэ үдэр соо хэгдэхэ юм.

Статья 92. Һунгалта хэхэ үдэр һунгалтын болзорһоо урид хоёр һараһаа оройтонгүй РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоно. Һунгалтанууд хүдэлмэриин бэшэ үдэртэ хэгдэхэ.

Статья 93. Һунгалтын урда тээхи һүүлшын 15 хоногой турша соо һунгуулиин Участково комисси болбол һунгалтын болохо үдэр ба һунгалта хэхэ газар тухай тунхаглажа гү, али ондоошье аргаар һунгагшадта үдэр бүхэндэ үргэнөөр мэдээсэжэ байха.

XI БҮЛЭГ

Голосовалха гурим

Статья 94. Һунгагшадай голосоо үгэлгэ һунгалтануудай болохо үдэр, тэндэхи нютагай сагаар үглөөнэй 6 часһаа эхилжэ, һүниин 12 час хүрэтэр хэгдэхэ.

Статья 95. Һунгалтануудай болохо үдэр үглөөнэй 6 часта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол комиссиингаа гэшүүдтэй хамта байжа, һунгуулиин хайрсагые ба тогтоогдомол формын ёһоор бэлэдхэгдэһэн һунгагшадай списогые шалгажа үзэхэ, тэрээнэйнгээ һүүлээр хайрсагаа хаажа комиссиингаа тамгаар тамгалаад, голосуудаа үгэжэ эхилэгты гэжэ һунгагшадые уриха.

Тамгануудай ба һунгуулиин хайрсагуудай дүрсэ хэлбэринь РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдохо.

Статья 96. Һунгалтануудые хэхэ гэр соо һунгуулиин бюллетеньнүүдые һунгагшадай гүйсэдхэхэ тусгаар таһалганууд гаргагдаха гү, али аминдаа кабинанууд түхеэрэгдэхэ ёһотой. Тэрэ таһалганууд гү, али кабинанууд соонь һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ гэһэн һунгагшадһаа бэшэ хэнэйшье, мүн һунгуулиин Участково комиссиин гэшүүдэйшье байха ябадал хорюултай.

Статья 97. Һунгагша бүхэн голосоо үгэхын тулада һунгуулиин гэртэ ерэжэ, нюураараа голосовалха байна. Тиихэдээ һунгагшад болбол һунгуулиин бюллетениие һунгуулиин хайрсаг руу табижа голосоо үгэхэ.

Статья 98. Һунгуулиин гэртэ ерэһэн һунгагша болбол һунгуулиин Участково комиссиин секретарьта гү, али тус комиссиин зүгһөө энэ хэрэгтэ түлөөлэгдэһэн гэшүүндэ паспортаяа гү, али колхозно книжкэ гү, али профсоюзна биледые гү, али нюурайнгаа ямар нэгэн ондоо үнэмшэлгые үзүүлжэ һунгагшадай списогэй ёһоор шалгагдаад, мүн һунгагшадай список дээрэ тэмдэг хэгдэһэнэй һүүлээр, тогтоогдомол маягтай һунгуулиин бюллетениие абаха.

Статья 99. Һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхөөр бэлдэгдэһэн байра соо ороһон һунгагша болбол голосоо үгэхэ кандидадайнгаа фамилиие һунгуулиин бюллетеньдэ үлөөгөөд, бусадай фамилиие зураһанайнгаа һүүлээр һунгуулиин хайрсаг тээшэ ошожо, тэрээн руу һунгуулиингаа бюллетениие табиха.

Статья 100. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй гү, али ямар нэгэн эрхэтэн дутуутай дээрэһээ һунгуулиин бюллетениие өөрөө гүйсэдхэжэ шадахагүй һунгагша хадаа һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхөөр бэлдэгдэһэн байра соо һунгуулиингаа бюллетениие гүйсэдхүүлхын тулада өөрынгөө дуратай али нэгэн ондоо һунгагшые уриха эрхэтэй.

Статья 101. Голосоо үгэжэ байха үедэ һунгуулиин гэр соо һунгалтын агитаци ябуулагдажа болохогүй.

Статья 102. Һунгалтануud тухай энэ Дүримэй 21-дэхи статьягай ёһоор, «Голосовалха эрхэ баталһан үнэмшэлгэтэйгөөр» һунгуулиин гэртэ ерэһэн нюурнуудые һунгуулиин Участково комисси хадаа һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ ба секретариин гарые табюулжа, һунгагшадай список соо оруулжа бэшэхэ.

Статья 103. Һунгуулиин гэр соохи гуримай түлөө һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ харюусалгатай ба тэрээнэй захиралтые тэндэ байгшад бүгэдөөрөө уялгашалан дүүргэхэ.

Статья 104. Һунгалтануудые хэһэн үдэр, һүниин 12 часта, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол голос үгэлгэ дүүрэбэ гэжэ соносхохо, тиихэдэнь комисси һунгуулиингаа хайрсагуудые нээжэ эхилхэ байна.

XII БҮЛЭГ

Һунгалтануудай результадуудые тодорхойлолго

Статья 105. Голосуудые һунгуулиин Участково комиссиин тоолоко байһан гэртэ, голосуудые тоолохо үедэнь общественнэ организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай тусхай этигэмжэтэй түлөөлэгшэд ба тэрэшэлэн хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаха эрхэтэй.

Статья 106. Һунгуулиин Участково комисси болбол хайрсагуудые нээгээд, округ соо үгтэһэн бюллетеньнүүдэй тооe һунгагшадай списогэй ёһоор. бюллетеньнүүдые абаһан хүнүүдэй тоотой сасуулжа үзөөд, тэрэ шалгалтынгаа результадые һунгуулиин округ бүхэндэнь голосованиин протоколдо бэшэжэ оруулха.

Статья 107. Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол һунгуулиин Участково комиссиин бүхы гэшүүдые байлсуулжа, бюллетень бүхэн тушаа голосованиин результадуудые соносхохо.

Статья 108. Голосовани хэхэдээ нэгэнһээ үлүү кандидадые үлөөһэн ябадал, мүн тэрэшэлэн тогтоомол маягһаа ондоо янзын бюллетень үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдохо.

Статья 109. Һунгуулиин бюллетениин үнэнтэ байһанда һэжэг гараа һаань, энэ асуудал хадаа һунгуулиин Участково комиссяар голосовани хэглэжэ шиидхэгдээд, протокол соо тэмдэглэгдэхэ.

Статья 110. Һунгуулиин Участково комисси хадаа РСФСР-эй

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай

ДҮРИМ

(Түгэсхэл)

Верховно Соведэй Президиумэр тогтоогдоһон формын ёһоор, һунгуулинн округ бүхэн тушаа голосованиин протоколые хоёр экземплярaар зохёохо, тэрээн дээрэнь һунгуулиин Участково комиссиин гэшүүд, тэдэнэй тоодо заабол түрүүлэгшэ ба секретаринь гараа табиха ёһотой.

Статья 111. Һунгуулиин Участково комиссиин голосованиин протокол соо заагдаха ёһотой зүйлнүүд тэбэл:

а) голосуудые үгэлгын эхилһэн ба дүүрэһэн саг;

б) һунгагшадай спископто оруулагдаһан тус һунгуулиин округой гү, али һунгуулиин участогай һунгагшадай ниитэ тоо;

в) һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаһан һунгагшадай тоо;

г) голосованида хабаадалсаһан һунгагшадай тоо;

д) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүдэй тоо;

е) кандидадуудай фамилинуудай зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо;

ж) депутадта кандидат бүридэ үгтэһэн голосуудай тоо;

з) һунгуулиин Участково комиссида үгтэһэн мэдүүлгэнүүд болон гомодолнуудай хуряангы удха ба мүн һунгуулиин Участково комиссиин гаргаһан шиидхэбэринүүд.

Статья 112. Голосуудые тоололгын ба протоколдо гараа табилгын дүүрэһэнэй һүүлээр, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэнь округ бүхэндэ болоһон голосованиин результадуудые комиссиингаа заседани дээрэ соносхохо.

Статья 113. Голосованиин протоколдо гар табиһанайнгаа һүүлээр, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэнь голосованиин протоколой нэгэ экземплярые тамгалаад, һунгуулиин зохихо Окружной комиссида саг дары нарочнаар эльгээжэ уялгатай.

Статья 114. Һунгуулиин бүхы бюллетеньнүүд (үнэнтэ ба мүн үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһонинь тус тустаа) һунгуулиин Участково комиссиин тамгаар тамгалагдаад, голосованиин протоколой хоёрдохи экземпляр, хэрэг хүтэлбэри болон тайлангайгаа хамта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшээр: городуудта—ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, районууд боложо хубаагдаһан городуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, худөө нютагуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ хадагаламжада тушаагдаха ёһотой.

Статья 115. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заабари үгэтэр һунгуулиин бюллетеньнүүдые хадагалха уялга ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ даалгагдана.

Статья 116. Голосуудые һунгуулиин Окружной комиссиин тоолохо байһан гэртэ, голосуудые тоолохдо байлсаһан тулада общественнэ организацинуудай ба ажалшадай общественнүүдай тусхай этигэмжэтэй түлөөлэгшэд, мүн тэрэшэлэн хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаха эрхэтэй.

Статья 117. Ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, районно, городской, городуудтахи районно, сельскэ ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол һунгуулиин Участково комиссинуудай хүргэһэн протоколнуудай үндэһөөр голосуудые тоолоод бүридхэжэ ба округ дотор болоһон һунгалтын результадуудые гаргаха байна.

Статья 118. Һунгуулиин Окружной комисси болбол РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэр тогтоогдоһон формын ёһоор, голосованиин протоколые хоёр экземплярaар зохёохо, тэдээн дээрэнь һунгуулиин Окружной комиссиин гэшүүд, тэдэнэй тоодо заабол түрүүлэгшэ ба секретаринь гараа табиха.

Статья 119. Һунгуулиин Окружной комиссиин голосованиин протокол соо заагдаха ёһотой зүйлнүүд гэбэл:

а) округ доторхи һунгагшадай ниитэ тоо;

б) һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаһан һунгагшадай тоо;

в) голосованида хабаадалсаһан һунгагшадай тоо;

г) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүдэй тоо;

д) кандидадуудай фамилинуудай зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо;

е) депутадта кандидат бүхэндэ үгтэһэн голосуудай тоо;

ж) һунгуулиин Окружной комиссида үгтэһэн мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудай хуряангы удха ба һунгуулиин Окружной комиссиин абаһан шиидхэбэринүүд.

Статья 120. Голосуудые тоололгын дүүрэһэнэй ба протоколдо гар табигдаһанай һүүлээр, һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь комиссиин заседани дээрэ һунгалтын результадуудые соносхохо.

Статья 121. Голосуудай дийлэнхи олон гэхэ гү, али округ дотор үгтэһэн ба үнэнтэ гэжэ тоологдоһон бүхы голосуудай хахадһаань олые абаһан, ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат һунгагдаһанда тоологдохо.

Статья 122. Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ болбол депутадта кандидадые ажалшадай депутадуудай Соведэй депутат болгожо һунгаһан тухай үнэмшэлгэ үгэхэ. Һунгаһан тухай үнэмшэлгын формые РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтооһон.

Статья 123. Голосованиин протоколдо гар табигдаһанай һүүлээр, һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь голосованиин протоколой нэгэ экземплярые тамгалаад, һунгуулиин Хизаарай, Областной, Окружной (национальна округой), Районно, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ гү, али Поселково комиссида тэрэ дары нарочнаар эльгээжэ уялгатай.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь протоколой хоёрдохи экземплярые һунгуулиин Участково комиссинуудай голосованиин протоколнуудтай хамта, һунгуулиин Окружной комиссиин хэрэг хүтэлбэритэйгөөр ажалшадай депутадуудай тус тус хизаарай, областной, окружной, районно, сельскэ гү, али поселково Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хадагаламжада тушааха.

Статья 124. Ажалшадай депутадуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин комиссинуудай заседаниинууд хэрбээ тэдээн дээрэ комиссиин бүхы составай хахадһаа олонхиин хабаадаа һаань, үнэнтэ гэжэ тоологдохо.

Һунгуулиин комиссинуудтахи бүхы асуудалнууд голосуудай юрын олонхёор шиидхэгдэхэ, голосуудай тэнсэжэ һаань — түрүүлэгшын голос дийлэжэ абаха.

Статья 125. Хэрбээ дийлэнхи олон голосуудые кандидадуудай нэгэнииншье абаагүй байшоо һаань, һунгуулиин Окружной комисси энээн тухай протокол соогоо тусгаар тэмдэглээд, һунгуулиин зохихо Хизаарай, Областной, Окружной, Районно, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ гү, али Поселково комиссида мэдээсэхэтээ хамта, эгээл олон голосуудые абаһан хоёр кандидат тушаа дахин баллотировко соносхожо, мүн һунгалтануудай нэгэдэхи турын үнгэрһэнһөө хойшо хоёр неделиһээ оройтонгүй дахин баллотировко хэхэ үдэрые соносхохо.

Статья 126. Округ доторхи һунгаха эрхэтэй һунгагшадай хахад хубиинь үсөөниинь голосо үгэһэн байгаа һаань, һунгуулиин Окружной комисси болбол энээн тухай протокол соогоо тусхай тэмдэглээд, һунгуулиин тус тус Хизаарай, Областной, Окружной, Районно, Городской, городуудтахи Районно, Сельскэ гү, али Поселково комиссида саг дары мэдээсэхэ, энэ ушарта тус комисси хадаа һунгалтануудые хоёр неделиһээ хойшо хоёр неделиин болзорһоо хожомдуулангүй һунгалтануудые шэнээр зарлаха зэргэтэй.

Статья 127. Депутадуудта кандидадуудые дахин баллотировалжа ябадал, мүн тэрэшэлэн үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон һунгалтануудай орондо шэнэ һунгалтануудые хэхэ ябадал нэгэдэхи һунгалтада зохёогдоһон һунгагшадай спископ, һунгалтануудай тухай энэ Дүримтэй бүрин зохилдуулан үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Статья 128. Ажалшадай депутадуудай Соведэй составһаа депутадай гараһан ушарта, ажалшадай депутадуудай дээдэхи Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол ажалшадай депутадуудай Соведэй составһаа депутадай гараһанһаа хойшо хоёр һараһаа оройтуулангүй, һунгуулиин зохихо округто шэнэ депутадые һунгалта зарлаха.

XIII БҮЛЭГ

Гражданинуудай һунгуулиин эрхэнүүдые эбдэһэнэй түлөө харюусалга

Статья 129. РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгаха ба һунгагдаха эрхээ РСФСР-эй гражданинай сүлөөтэйгөөр бэелүүлхэ ябадалдань ямар нэгэн хүн баалалта, мэхэ гохо, заналха гү, али эдилгэ үгэхэ гэхэ мэтын аргаар һаад хээд байбал— хоёр жэл хүрэтэр болзортойгоор сүлөөгөө хаһагдажа, хэһээгдэхэ.

Статья 130. Һунгуулиин документнүүдые буруу болгон зохёохо хэһэн ба мэдэһээр байжа голосуудые зориуута буруугаар тоолоһон, Соведэй түшаалта нюур гү, али һунгуулиин комиссиин гэшүүн болбол гурбан жэл хүрэтэр болзортойгоор сүлөөгөө хаһагдажа, хэһээгдэхэ.

Хитадай арадай республикын нэгэ жэлэй ойе хитад арад һайндэрлэбэ

ПЕКИН, октябриин 2. (ТАСС). Хитадай арадай республикын нэгэ жэлэй ойе һайндэрлэлгэ 30-най үдэшэ Пекиндэ эхилээ. Республикын столица түгүүдээр, вождьнуудай портредүүдээр, сэсэгүүдээр, гоё һайхан плакадуудаар шэмэглэгдэһэн хэй. Городой улицануудаар һуни орой болотор хүнүүдээр дүүрэн байба.

Сентябриин 30-да Сунь Ят-сенэй парк дотор ехэ митинг болоо. Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Чжоу Энь-лай Хитадай арадай республикын тогтоһоор нэгэ жэлэй турша дотор арадай Центральна правительствын түйлаһан амжалтануд тухай ехэ элидхэл хэбэ. Элидхэлынь Хитадай бүхы радиостанцинуудаар дамжуулагдаа.

Мүнөө үглөөнэй 10 часта сэрэгэй парад боложо, 2 час үргэлжэлөө. Парадай эхилхын урда түб артиллерийскэ салют хэгдэбэ. Арадай-сүлөөлэлгын армиин Главнокомандалагша Чжу Дэ парадта жагсаһан частьнуудые амаршалба. Хитадай арадай республикын нэгэ жэлэй ой тухай Арадай-сүлөөлэлгын армиин Главнакомандалагшын гаргаһан приказ уншагдаа.

«Агуухэ сүлөөлэлгын түлөө арад Танда баяр хүргэнэ. Тайвань дээрэ ба Тибедтэ зобожо байгаа ахадуунэрээ сүлөөлэгты» гэжэ приказ соонь хэлэгдэнэ.

Сэрэгэй парадта летчигууд, уһанай сэрэгэй флодой моряг., ябган сэрэгүүд, артиллеристнууд хабаадаба. Гоминдановскэ бута сохигдоһон армиһаа булаан абтаһан американскэ үйлэдбэриин танкнүүдһаа бүридхэн танкова дивизи, кавалерийскэ дивизинүүд ба моторизованно пехотын дивизи талмай дээгүүр үнгэрнэ Бомбодолгын ба истребительнэ авиацин хэдэн соединенинүүд агаарай парадта хабаадаа.

Парадай һүүлээр Хитадай столицын ажалшадай түгэс хүсэтэ демонстраци боложо, тэрээндэ хахад миллион хүн хабаадаба. Пионернүүдэй ба һургаалшадай колоннонууд демонстраци нээгээ. Хитадай хүнбүүд хадаа арадай Центральна правительствода, Хитадай коммунистическэ партида, Арадай-сүлөөлэлгын армида ба хитад арадай вождь Мао Цзе-дунда баяр баясхалангаа мэдүүлһэн лозунгнуудые барижа ябаба. Тэдэнэй гарта сэсэгүүд ба эб найрамдалай голубьхаагай зурагтай плакадууд харагдана. Тэдэ зон инаг вождьсо баяртайгаар амаршална.

Хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай, таряашадай, студентнүүдэй толгойнуудай дээгүүр Мао Цзе-дунай, Чжу Дэ, Лю Шао-цин, Чжоу Энь-лайн портредүүд харагдана. Сунь Ят-сенэй портредүүд олон...

Демонстрантнуудай колонно... Ким Ир-Сенэй, Хо Ши Мин... ...Центральна правительствын, ...вождь Мао Цзе-дунай...

Демонстраци хадаа шэнэ... эб найрамдалай... дэбжэлтэтэйгээр үнгэрһэн... сэһэн байна.

Үдэшэлэн Пекиндэ арадай... зугаалган болоо.

ПЕКИН, октябриин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр бүхы центральна газетэнүүд Хитадай арадай республикын байгуулагдаһаар нэгэдэхи жэлэй тушаа Мао Цзе-дунда нүхэр И. В. Сталинай эльгээһэн амаршалгын телеграммые ба Хитадай коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй эльгээһэн амаршалгын телеграммые түрүү хуудаһануудаа дээрэ толилно.

Хитадай арадай республикын нэгэдэхи ойн хүндэлэлдэ Мао Цзе-дун уулзалга хэбэ

ПЕКИН, октябриин 2. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын түрүүлэгшэ Мао Цзе-дун Хитадай арадай республикын 1-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ үсэгэлдэр ехэ уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ 900 гаран айлшад, тэрэ тоодо, арадай Центральна правительствын түрүүлэгшын орлогшонор Чжу Дэ, Лю Шао-цин, Сун Цзин-лин, Ли Цзи-шень ба Чжан Лань, Гүрэнэй захиргаанай Соведэй премьер Чжоу Энь-лай болон гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад, Хитадай арадай республикын армиин, флодой ба агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй дээдэ офицернүүд, арадай политическэ консультативна Соведэй национальна Комитедэй гэшүүд, политическэ партинуудай, ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, элдэб национальностьнуудай түлөөлэгшэд, Арадай-сүлөөлэлгын армиин геройнууд ба хүдэлбэриин отличнигууд байлсаба.

Тэрэшэлэн СССР-һээ Хитадай арадай республикада байгаа элшэ Рощин, арадай демократическэ оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд, демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин делегаци, СССР-эй Профсоюзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй түлөөлэгшэд, Хитадай бусад хэблэлэй түлөөлэгшэд уулзалгада байлсаа.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, октябриин 2. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин октябриин 2-ой үглөөгүүр нигэжэ мэдээсэбэ:

Сеул шадарай газарта Арадай армиин частьнууд урид ээзлһэн позицинуудаа гартаа барижа, американскэ сэрэгүүдтэ хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр. Сеулай зүүн-хойно Михари гэжэ үндэрдэхын түлөө байлдаан боложо, тэрэ үндэрдэхэ гарһаа гарта хэдэн дахин ороһон байна. Арадай армиин частьнууд дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба.

Сентябриин 25-да, дайсанай 5 мянган тонно уһа түридэг корабль, хэдэн десантна судно ба 10 гаран моторно лодконууд артиллерийскэ хүсэтэй галаар халхалагдан, Куньсаниин (Гунзан) дэргэдэ байдаг Осикдо арал дээрэ десант буулгахые һэдэбэ. Энэ арал дээрэ байгаа Арадай армиин частьнууд арал дээрэ буулгаһан дайсанай сэрэгүүдые үгы хэбэ.

Октябриин 1-дэ Арадай армиин зенитнэ частьнууд Пхеньянда добтолһон американскэ хүнгэн нэгэ бомбардировщик ба нэгэ истребительные буудажа унагааба.

ПХЕНЬЯН, октябриин 2. (ТАСС). Бүхы фронтнуудай дээрэ Арадай армиин частьнууд добтолжо байгаа американскэ сэрэгүүдтэ хатуу шанга байлдаанууд хэжэ ябуулжа байна. Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөө үдэшэ дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Сеулай райондо дайсан хойто зүг руу добтолго хэхые һэдэжэ, Арадай армиин сэрэгүүдэй позицинуудые нэгэтэ бэшэ атакалаа. Гэбэшье, баатарлигаар тулалдажа байгаа Арадай армиин частьнууд дайсанай атакануудые гэдэргэнь сохибо. Элэ байлдаанда Арадай армиин частьнууд дайсанай 4 танк, 6 самолёт ба сэрэгэй бусад техникэ үгы хэбэ.

Сэрэгэй корабльнуудай артиллерийскэ шүрүүн буудалгаар халхалагдажа, мүн авиацяар ба... жэгдэжэ, дайсан баруун эрье... дээрэ десант буулгахые һэдэбэ... Пен Ендо арадай эрьеын оборонын частьнууд шүрүүн байлдаан хэжэ, дайсанай десантна частьнуудта ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулһан ба тэдэниие далай руу хаяһан байна.

Харюусалгатай редакторой орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

„Садай неделидэ" эдэбхитэйгээр хабаадана

Сад тарилга хадаа шухала удхашанартай хэрэг мүн. Тэрэ болбол колхозуудай олзо доходуудые нэмээхэ, колхозниигуудай баян шанга шадалтай болохо ябадалда нүлөөлхэһөө гадна, манай колхозно тосхонуудые ба социалистическэ городуудые гоёон шэмэглэхэ байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска пленум хадаа «Дайнай һүүлэй үедэ худөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо сад тарилгые нэгэшэхэ ба хүгжөөхэ программа харааһан байгаа. Энэ зорилгые дүүргэхын түлөө ССР Союзай Министрнүүдэй Совет олониитэ ажалшадые сад тарилгада үргэнөөр хабаадуулхын зорилгоор жэл бүри «Садай недели» үнгэргэхэ гэжэ тогтооһон байна.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной октябриин 1-һээ октябриин 8 хүрэтэр республика дотор «Садай недели» үнгэргэхэ тухай тогтоол баталан абаба. «Садай нелелиин» зорилго хадаа колхозуудта үрэ жэмэстэ мододы тарилгын үлэгшэ һаримса... дүүргэхэ ба ялуулэн дүүргэхэ, колхозниигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай усадьба шадарай газарнуудта, МТС-үүд, һургуулинуудай, больницануудай усадьбануудта үрэ жэмэстэ мододые тарилха ябадал болоно. Мүн тэрэшэлэн городууд, хүдэлмэришэдэй посёлогууд ба колхозно тосхонуудтахи садуудые захаха, һалхи халхалха полосануудые бии болгохо, үрэ жэмэстэ садуудые тойруулан хашаа хоройнуудые барилха хүдэлмэринүүдые нэгэ доро ябуулха хэрэгтэй.

«Садай неделидэ» дашарамдуулан, городууд ба аймагуудта сад тариха, харууһалха тушаа лекцинууд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ, выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ байна. Тус недели хадаа байгаалине хубилгагша агуухэ эрдэмтэ Иван Владимирович Мичуриинай һургаалые пропагандалха хэрэгтэ ехэ дэбжэлтэ үгэхэ ёһотой.

Мичуринскэ һургаалые шадамараар хэрэглэн, Бурят-Монголой условидо зарим колхозууд ба сад таригшад һайн амжалтануудые туйладаг байна 1949 ондо республикын үрэ жэмэстэ питомнигуудһаа республикын ажалшадта үрэ жэмэстэ мододой 100 мянган эшэнүүдые худалдаһан ябадал хадаа манай эндэхэйдэ сад тарилгаар һонирходог байһыень гэрэшэлнэ. Тиихэдэ 1950 оной хабар манай республикын 40-өөд шахуу колхозууд шэнэ садуудые тариһан ба зарим колхозууд садайнгаа талмайе улам үргэдхэжэ, 3—5 гектар үрэ жэмэстэ садтай болоһон байха юм. Жэшээнь Бичурын аймагай «Красное Знамя труда» колхозто 17 гектар үрэ жэмэстэ садтай болонхой. Энэ колхозой садовод нүхэр Петров жэл бүри үрэ жэмэсэй һайн ургаса суглуулдаг.

Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган», Сэлэнгын аймагай «Социализм», Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик», Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ, Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд тус бүридөө 3—4 гектар үрэ жэмэстэ садуудтай юм. Гадна, манай республика дотор сад таригшад — үнэхөөрөө мичуринецууд олон. Тэдэнэй тоодо, Баргажанай аймагһаа нүхэр Малико, Бабушкинн городһоо нүхэр Черемисин, Түнхэнэй аймагһаа нүхэр Канончик, Кяхтын аймагһаа нүхэр Васильев ба бусад ороно. Элэ нүхэд гансашье сад таридаг бэшэ, мүн шэнжэлэлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг, штамбова формын садуудһаа гадна газар дээгүүр таран ургадаг садуудтай болонхой, томо үрэтэй яблоконуудые суглуулдаг байна.

Тэрээнһээ гадна, үрэ жэмэстэ садһаа тон ехэ олзо доходой оролог байһыень тэмдэглэхэ шухала. Жэшээнь, манай үрэ жэмэсэй станци болбол 1949 ондо 10 гектар сад тарихын тула 75 мянган түхэриг гаргашалһан байна. Тэдэ, энэ талмай дээрэ ургаһан үрэ жэмэс худалдахадаа 146 мянган түхэригэй доход оруулһан байна. Зарим модонһоо 150 килограмм яблока суглуулагдаһан байха юм.

Манай республикын условидо үрэ жэмэстэ садууд амжалтатайгаар ургуулагдажа ба тэрээнһээ һайн ургаса хуряагдажа шадагдаха байһые баримтануудһаа эли тодоор харагдана. Тиимэһээ «Садай нелелиин» турша соо республикын бүхы колхозуудые, колхозниигууд ба хүдэлмэришэдые үрэ жэмэстэ садуудтай болгохо ябадал, түйлаха гэшээ ниютагуудтахи худөө ажахын органуудай, комсомольско залуушуулай ба ниитын организацинуудай дайшалха зорилго болоно.

«Садай нелелиин» үдэрнүүд соо шэнэ садуудые һуулгахаһаа гадна, бии байгаа садуудай хойноһоо харууһалха, агротехническэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, тэрээгээрээ ерэхэ жэлдэ үрэ жэмэсэй үндэр баян ургасын ялдэнэ һүүри байгуулха ёһотойбди.

Сад хадаа колхозно ажахын хүгжэлтэ советскэ хүнүүдэй материальна ажана тэнигэлэн байдалай хүгжэлтые гэрэшэлхэ гэрэлнүүдэй нэгэниинь мүн. Тиимэ хадань тэрэниие улам сайшаада хүгжөөхын түлөө «Садай неделидэ» биднэр эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотойбди. Манай арад зон байгаалине хубилгагша агуухэ эрдэмтэ И. В. Мичуриинай дүршэл ба эрдэмдэ түшэглэн, байгаалине өөрысөө дураар хубилгаха аргатай.

В. Тюменцев, үрэ жэмэсэй туршалгын станциин директор.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02400 Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000